

Zabawa, kreatywność i zaradność. Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego

31.7.2026 - | Instytut Badań Edukacyjnych

Nowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego stawia w centrum dziecko - jego ciekawość, potrzebę działania oraz budowania wiedzy potrzebnej do rozumienia współczesnego świata.

Chcieliśmy, aby nowa podstawa opierała się na tym, jak dzieci rzeczywiście się uczą – poprzez zabawę, działanie, eksperymentowanie i budowanie relacji. To właśnie takie doświadczenia tworzą fundament dalszej edukacji i rozwoju

dr Gabriela Ziewiec-Skokowska, współautorka nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Chcieliśmy, aby nowa podstawa opierała się na tym, jak dzieci rzeczywiście się uczą – poprzez zabawę, działanie, eksperymentowanie i budowanie relacji. To właśnie takie doświadczenia tworzą fundament dalszej edukacji i rozwoju

dr Gabriela Ziewiec-Skokowska, współautorka nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Dokument wyraźnie wskazuje, że codzienna zabawa swobodna dzieci jest kluczowa. Podkreśla również, że dzieci najlepiej uczą się przez osobiste działanie i zaangażowanie – kiedy mogą doświadczać, dotykać, porównywać i samodzielnie odkrywać otaczający ich świat. Nowa podstawa wzmacnia także znaczenie: codziennych zajęć na świeżym powietrzu, higieny cyfrowej i partnerskiej współpracy między nauczycielami i rodzicami.

Najważniejsze zmiany w podstawie programowej wychowania przedszkolnego:

- wyraźniejsze podkreślenie znaczenia codziennej swobodnej zabawy dzieci jako nieodzownego warunku ich rozwoju i realizacji programu wychowania przedszkolnego (zdobywania i doskonalenia najważniejszych kompetencji i sprawczości);
- podkreślenie, że dzieci najlepiej uczą się przez osobiste działanie i zaangażowanie, gdy mogą np. dotykać, manipulować, porównywać i przekształcać;
- uporządkowanie osiągnięć dzieci w dziewięć obszarów: społeczny, osobisty, językowy, matematyczny, przyrodniczy, techniczny, cyfrowy (higiena cyfrowa), artystyczny, ruchowy;
- kształtowanie nawyków higieny cyfrowej jako wspólna odpowiedzialność rodziców i nauczycieli; zalecenie wykorzystywania urządzeń ekranowych jedynie w niezbędnym zakresie;
- zalecenie, by co najmniej raz w tygodniu dzieci przebywały poza budynkiem przedszkola dłużej niż 1 godzinę (poza codziennymi zajęciami na świeżym powietrzu);
- współdzielenie odpowiedzialności za rozwój dziecka przez rodziców i nauczycieli, wspólne analizowanie postępów i potrzeb dziecka oraz ustalanie kierunków wsparcia;
- dodanie zapisów o niezbędnych doświadczeniach edukacyjnych, które są dla dzieci okazją do budowania wiedzy oraz rozwijania kompetencji i sprawczości.

wyraźniejsze podkreślenie znaczenia codziennej swobodnej zabawy dzieci jako nieodzownego

warunku ich rozwoju i realizacji programu wychowania przedszkolnego (zdobywania i doskonalenia najważniejszych kompetencji i sprawczości); podkreślenie, że dzieci najlepiej uczą się przez osobiste działanie i zaangażowanie, gdy mogą np. dotykać, manipulować, porównywać i przekształcać; uporządkowanie osiągnięć dzieci w dziewięć obszarów: społeczny, osobisty, językowy, matematyczny, przyrodniczy, techniczny, cyfrowy (higiena cyfrowa), artystyczny, ruchowy; kształtowanie nawyków higieny cyfrowej jako wspólna odpowiedzialność rodziców i nauczycieli; zalecenie wykorzystywania urządzeń ekranowych jedynie w niezbędnym zakresie; zalecenie, by co najmniej raz w tygodniu dzieci przebywały poza budynkiem przedszkola dłużej niż 1 godzinę (poza codziennymi zajęciami na świeżym powietrzu); współdzielenie odpowiedzialności za rozwój dziecka przez rodziców i nauczycieli, wspólne analizowanie postępów i potrzeb dziecka oraz ustalanie kierunków wsparcia; dodanie zapisów o niezbędnych doświadczeniach edukacyjnych, które są dla dzieci okazją do budowania wiedzy oraz rozwijania kompetencji i sprawczości.

Autorzy nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego

W przedszkolach nowa podstawa zacznie obowiązywać od 1 września 2026 roku. Jej założenia powstawały w IBE PIB. Nad projektem pracowali nauczyciele i edukatorzy, przedstawiciele środowisk akademickich, stowarzyszeń czy fundacji, wybrani w ogólnopolskim, otwartym naborze.

Materiały szkoleniowe dla nauczycieli

Autorzy podstaw programowych przygotowali materiały szkoleniowe, które mają na celu ułatwienie nauczycielkom i nauczycielom wdrożenie założeń nowej podstawy programowej w codziennej pracy z dziećmi.

Materiały opierają się na wynikach współczesnych badań z zakresu psychologii poznawczej i dydaktyki. Szczególny nacisk położono na metody nauczania o potwierdzonej skuteczności, takie jak informacja zwrotna, przywoływanie wiedzy z pamięci (retrieval practice), przeplatanie materiału (interleaving), uczenie się w odstępach czasu (spaced practice) czy rozwijanie strategii metapoznawczych i samoregulacji uczniów.

Ważnym uzupełnieniem materiałów szkoleniowych jest opracowany przez IBE PIB Przewodnik po strategiach edukacyjnych, który w przystępny sposób porządkuje najskuteczniejsze, oparte na dowodach rozwiązania dydaktyczne.

<https://ibe.edu.pl/pl/aktualnosci/3890-zabawa-kreatywnosc-i-zaradnosc-nowa-podstawa-programowa-wychowania-przedszkolnego-2>